

[Strona Główna](#) > ... > [Postępowanie Sądowe](#) > [Rozporządzenie W Sprawie Cyfryzacji – Powiadomienia Przesyłane Przez Państwa Członkowskie](#) > [Germany](#)

Rozporządzenie w sprawie cyfryzacji – powiadomienia przesyłane przez państwa członkowskie

Autor treści:

Niemcy

Niemcy

Na tej stronie znajdują się informacje o powiadomieniach dokonanych przez państwa członkowskie na podstawie rozporządzenia (UE) 2023/2844.

1. Krajowe portale informatyczne służące do komunikacji z sądami lub innymi organami

Zgodnie z ustawą o wprowadzeniu akt elektronicznych w systemie sądowym i dalszym wspieraniu elektronicznej komunikacji prawnej (*Gesetz zur Einführung der elektronischen Akte in der Justiz und zur weiteren Förderung des elektronischen Rechtsverkehrs*) (Federalny Dziennik Ustaw (BGBl.) 2017 I, s. 2208), która weszła w życie 1 stycznia 2018 r., sądy i prokuratury są co do zasady zobowiązane do prowadzenia akt sądowych i akt sprawy wyłącznie w formie elektronicznej od 1 stycznia 2026 r.

Od 1 stycznia 2018 r. strony postępowania mogą również składać dokumenty elektroniczne zamiast pisemnych do sądów cywilnych za pomocą bezpiecznych kanałów przekazu (art. 130a ust. 4 kodeksu postępowania cywilnego (*Zivilprozessordnung*, ZPO)). Ma to odpowiednio zastosowanie również do innych sądów na mocy odesłań do tego przepisu w innych aktach prawnych.

Niektóre strony postępowania mają również obowiązek utrzymywania bezpiecznych kanałów przekazu umożliwiających doręczanie im dokumentów elektronicznych przez sąd (§ 173 ZPO) (co w szczególności dotyczy adwokatów, notariuszy, doradców podatkowych, komorników, organów administracji publicznej itp.). Od 1 stycznia 2022 r. adwokaci, organy publiczne i osoby prawne prawa publicznego mają obowiązek składania dokumentów do sądów cywilnych drogą elektroniczną (§ 130d ZPO). Ma to odpowiednio zastosowanie również do innych sądów na mocy odesłań do tego przepisu w innych aktach prawnych. Wymiar sprawiedliwości korzysta w tym celu z infrastruktury technicznej elektronicznej skrzynki sądowej i administracyjnej (*Elektronisches Gerichts- und Verwaltungspostfach*, EGVP (egvp.justiz.de)).

System ten gwarantuje poufność, autentyczność, integralność i skuteczność prawną przekazywanych elektronicznie dokumentów. W ramach systemu sądowego adwokaci, sądy i inni przedstawiciele wymiaru sprawiedliwości efektywnie wymieniają się dokumentami za pomocą EGVP. W administracji publicznej organy wykorzystują EGVP do bezpiecznej komunikacji zarówno między sobą, jak i z obywatelami. Do elektronicznej komunikacji prawnej konieczne jest specjalne oprogramowanie. Dostęp zwykle opiera się na identyfikacji i uwierzytelnieniu za pomocą kart podpisu elektronicznego lub innych metod uwierzytelniania, w tym eID dla obywateli. Gwarantuje to, że tylko osoby uprawnione mogą przysyłać i odbierać dokumenty w systemie.

EGVP, jako krajowy portal informatyczny, stanowi nowoczesne i bezpieczne rozwiązanie dla cyfrowej komunikacji w sprawach sądowych i administracyjnych. Ponieważ zapewnia on bezpieczne, prawnie wiążące, efektywne i możliwe do przesłania przekazywanie dokumentów, jest podstawowym narzędziem dla różnych

zainteresowanych stron niemieckiego systemu sądowego i niemieckiej administracji.

Do komunikacji z sądami utworzono następujące portale informatyczne jako bezpieczne kanały przekazu:

- Specjalna elektroniczna skrzynka pocztowa dla adwokatów (*besonderes elektronisches Anwaltspostfach*, beA (bea-brak.de)). Mogą z niej korzystać osoby fizyczne i kancelarie wpisane do centralnego rejestru niemieckiej Federalnej Izby Adwokackiej (*Bundesrechtsanwaltskammer*, BRAK) (§ 31a i 31b federalnej ustawy o adwokaturze (*Bundesrechtsanwaltsordnung*, BRAO)).
- Specjalna elektroniczna skrzynka pocztowa dla notariuszy (*besonderes elektronisches Notarpostfach*, beN (bnotk.de)). Mogą z niej korzystać osoby wpisane do rejestru niemieckiej Federalnej Izby Notarialnej (*Bundesnotarkammer*, BNotK). Może ona zostać także utworzona dla zastępców notariuszy, aplikantów notarialnych, BNotK, izb notarialnych oraz innych organizacji notarialnych (§ 78n federalnej ustawy o notariacie (*Bundesnotarordnung*, BNotO)).
- Specjalna elektroniczna skrzynka pocztowa dla doradców podatkowych (*besonderes elektronisches Steuerberaterpostfach*, beSt (steuerberaterplattform-bstbk.de)). Mogą z niej korzystać doradcy podatkowi i pełnomocnicy podatkowi powołani zgodnie z § 32 ust. 2 zdanie drugie ustawy o doradztwie podatkowym (*Steuerberatungsgesetz*, StBerG). Mogą z niej korzystać także izby doradców podatkowych i kancelarie powołane na mocy § 32 ust. 3 StBerG (§ 86d i 86e StBerG).
- Specjalna elektroniczna skrzynka pocztowa dla organów publicznych (*besonderes elektronisches Behördenpostfach*, beBPo). Dostępna jest wyłącznie dla organów publicznych i osób prawnych prawa publicznego.
- Specjalna elektroniczna skrzynka pocztowa dla obywateli i organizacji (*besonderes elektronisches Bürger- und Organisationenpostfach*, eBO). Istnieje wiele płatnych eBO. Wykaz dostawców jest dostępny na stronie egvp.justiz.de. Użytkownicy są identyfikowani za pomocą eID, kwalifikowanych pieczęci elektronicznych, poświadczenia imienia i nazwiska oraz adresu przez notariusza, a w przypadku osób urzędowo powołanych lub zaprzysiężonych świadczących usługi tłumaczeniowe i komorników – poprzez potwierdzenie powołania przez organ publiczny, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 3 i 4 rozporządzenia o elektronicznej komunikacji prawnej (*Elektronischer-Rechtsverkehr-Verordnung*, ERVV).
- Skrzynka pocztowa i usługa doręczeń powiązana z kontem użytkownika na podstawie ustawy o dostępie internetowym (*Onlinezugangsgesetz*, OZG) (mein-justizpostfach.bund.de), która jest dostępna bezpłatnie dla wszystkich obywateli poprzez identyfikację „BundID” („Federalne ID” – id.bund.de).
- Skrzynka pocztowa i usługa doręczeń w ramach konta De-Mail, jeśli w momencie wysyłania wiadomości nadawca jest bezpiecznie zalogowany w rozumieniu § 4 ust. 1 zdanie drugie ustawy o De-Mail (*De-Mail-Gesetz*) i logowanie to zostało potwierdzone zgodnie z § 5 ust. 5 tej ustawy (<https://www.bmi.bund.de/DE/themen/moderne-verwaltung/e-government/de-mail/de-mail-node.html>).

Z wyjątkiem potwierdzonej przez nadawcę wiadomości wysłanej z konta De-Mail wszystkie bezpieczne kanały przekazu opierają się na infrastrukturze EGVP.

Szczegółowe informacje dotyczące bezpiecznych kanałów przekazu poprzez beBPo, eBO oraz skrzynkę pocztową i usługę doręczeń w ramach konta użytkownika na podstawie OZG, a także ogólne warunki techniczne elektronicznej komunikacji prawnej, można znaleźć w ERVV.

2. Prawo krajowe dotyczące korzystania z wideokonferencji w postępowaniach w sprawach cywilnych i handlowych

Zgodnie z § 128a ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego (ZPO) sąd może na wniosek lub z urzędu zezwolić stronom, ich umocowanym przedstawicielom oraz doradcom na przebywanie w innym miejscu podczas rozprawy ustnej i wykonywanie tam czynności procesowych. Wówczas ma miejsce jednoczesny przekaz audiowizualny rozprawy do tego miejsca i do sali rozpraw. Sąd może również zarządzić przeprowadzenie rozprawy w formie wideokonferencji wbrew woli stron. Zezwolenie na przeprowadzenie rozprawy w formie wideokonferencji nie jest środkiem nieformalnym stosowanym w trakcie kierowania biegiem postępowania, lecz podlega postanowieniu podejmowanemu według uznania sądu. Postanowienie to może w każdej chwili ulec zmianie. Często w sytuacjach, w których sąd nie dysponuje niezbędnym sprzętem technicznym, może dojść do odrzucenia wniosku. Odrzucenie wniosku o przeprowadzenie rozprawy w formie wideokonferencji musi być uzasadnione.

Ponadto, tylko na wniosek sąd może zezwolić, aby świadek, biegły lub strona przebywała w innym miejscu podczas przesłuchania, zgodnie z § 128a ust. 2 ZPO.

Do rozpraw w formie wideokonferencji stosuje się te same przepisy proceduralne co do rozpraw z osobistym stawiennictwem. Ze wszystkich praw procesowych można korzystać w ten sam sposób. Prawo do bycia reprezentowanym przez adwokata nie ulega zmianie w związku z rozprawą w formie wideokonferencji. Większość systemów wideokonferencyjnych używanych w systemie sądowym udostępnia pokoje do poufnych rozmów umożliwiające poufne konsultacje między adwokatem a klientem.

Sąd musi zapewnić publiczny dostęp do sali rozpraw i do samej rozprawy. W związku z tym przebieg rozprawy należy przekazywać do sali rozpraw w sposób umożliwiający obywatelom śledzenie przebiegu posiedzenia. W sali rozpraw obecny musi być przewodniczący składu. Pozostali członkowie składu sędziowskiego mogą brać udział przy użyciu technologii wideokonferencyjnej, gdy zachodzą istotne powody do ich uczestnictwa w tej formie.

Poziom pewności, z jaką mają być identyfikowane strony uczestniczące za pośrednictwem technologii wideokonferencyjnej, jest taki sam jak w przypadku rozpraw z osobistym stawiennictwem. Nie przewidziano formalnych procedur identyfikacji stron i ich adwokatów ani innych uczestników postępowania, takich jak świadkowie. Wymogi identyfikacyjne w konkretnych sprawach pozostają zatem w gestii sądu. Ponieważ wezwanie zawierające dane dostępu jest wysyłane jedynie do zainteresowanych uczestników, często nie ma potrzeby dodatkowego potwierdzania tożsamości. Ponadto strony niejednokrotnie stawiają się razem ze swoim adwokatem, który bywa sądowi znany. W rzadkich przypadkach wątpliwości co do tożsamości uczestnika można rozwiązać poprzez, żądając na przykład okazania dowodu tożsamości.

Podczas rozprawy w formie wideokonferencji nie ma możliwości wglądu do materiału dowodowego w ramach formalnego postępowania dowodowego (*Strengbeweisverfahren*).

Nie przewidziano nagrywania rozprawy, w związku z czym nie stosuje się oprogramowania do konwersji mowy na tekst. Jednak zgodnie z § 159 ZPO konieczne jest sporządzenie protokołu rozprawy i przedstawionych dowodów. Można dokonać wstępnego nagrania dźwiękowej treści protokołu (§ 160a ZPO). Strony postępowania i osoby trzecie mają zakaz dokonywania własnych nagrań rozprawy.

W przypadku postępowań przed sądem rodzinnym przepisy dotyczące rozpraw w formie wideokonferencji zawarte są w § 30 i 32 ustawy o postępowaniu w sprawach rodzinnych i w sprawach nieprocesowych (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit*, FamFG).

Wideokonferencje są także możliwe w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych, np. w przypadku zgromadzenia wierzycieli w celu analizy i ustalenia roszczeń lub zgromadzenia w celu omówienia i głosowania nad planem restrukturyzacyjnym. Dopuszczają to § 4 kodeksu upadłościowego (*Insolvenzordnung*, InsO) oraz § 38 ustawy o stabilizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstw (*Unternehmensstabilisierungs- und -restrukturierungsgesetzes*, StaRUG), które odsyłają do odpowiednich przepisów ZPO.

Wszystkie niemieckie sądy i inne organy sądowe mają dostęp do infrastruktury wideokonferencyjnej, choć je zakres różni się w zależności od regionu i rodzaju sądownictwa. Rząd federalny odpowiada za wyposażenie w sprzęt komputerowy i oprogramowanie jedynie sądów federalnych. We wszystkich pozostałych sądach, tj. w zdecydowanej większości niemieckich sądów, za to wyposażenie odpowiadają kraje związkowe. Zakres udostępnianych informacji różni się znacznie w zależności od sądu, lecz zazwyczaj obejmuje standardowe informacje. Potrzeby informacyjne uczestników ogólnie zmalały w ostatnich latach wraz z upowszechnieniem się wideokonferencji.

Ze względu na system regionalnej odpowiedzialności za administrację sądową w niemieckim systemie sądowym stosowane są rozmaite platformy wideokonferencyjne, począwszy od rozwiązań stacjonarnych oferowanych przez Jitsi, Big Blue Button, Skype for Business, Pexip i Nextcloud Talk aż po usługi chmurowe, np. Cisco Webex i Microsoft Teams. Wszystkie używane systemy wideokonferencyjne mają na celu obsługę szerokiego zakresu użytkowników komputerów PC i urządzeń mobilnych, chociaż sporadycznie zdarzają się problemy ze zgodnością.

W przypadku rozpraw w formie wideokonferencji problematyczne są nadal tłumaczenia ustne. Większość usług wideokonferencyjnych używanych w niemieckim systemie sądowym nie oferuje drugiego kanału audio, który jest konieczny do podłączenia online tłumacza symultanicznego. W zdecydowanej większości przypadków osoby wymagające tłumacza nie mogą więc uczestniczyć w rozprawie zdalnie.

3. Prawo krajowe dotyczące korzystania z wideokonferencji w postępowaniach w sprawach karnych

1. Zasady korzystania z technologii wideokonferencyjnej według kodeksu postępowania karnego (*Strafprozessordnung*, StPO)

Niemieckie prawo karne procesowe określa, w jakich sytuacjach procesowych i na jakich warunkach możliwe jest przeprowadzenie przesłuchania lub rozprawy w formie wideokonferencji (w stosownych przypadkach transgranicznej), aby ułatwić prowadzenie krajowych postępowań karnych przez niemieckie organy publiczne.

Poza rozprawą główną zwykle dopuszczalne jest przeprowadzenie przesłuchania przy użyciu technologii wideokonferencyjnej (§ 58b StPO w przypadku przesłuchania świadków oraz § 136 ust. 5 i § 163a ust. 4 zdanie drugie, oba w związku z § 58b StPO, w przypadku przesłuchania oskarżonych). Zastosowanie wideokonferencji do przesłuchań jest ograniczone do sytuacji wyjątkowych tylko w razie przesłuchiwanie świadków przez sędziów (§ 168e StPO).

Brzmienie wyżej wymienionych przepisów:

- § 58b StPO Przesłuchanie za pomocą przekazu audiowizualnego:

Przesłuchanie świadka poza główną rozprawą można przeprowadzić w taki sposób, że świadek znajduje się w innym miejscu niż osoba przeprowadzająca przesłuchanie, a przesłuchanie jest jednocześnie przekazywane za pomocą środków audiowizualnych do miejsca, w którym świadek się znajduje, oraz do sali przesłuchań.

- § 168e StPO Oddzielne przesłuchanie świadków:

Jeżeli istnieje bezpośrednio ryzyko poważnego uszczerbku dla dobrostanu świadka w przypadku jego przesłuchania w obecności osób uprawnionych do uczestnictwa i jeżeli ryzyka tego nie da się uniknąć w inny sposób, sędzia powinien przesłuchać świadka osobno, bez udziału osób uprawnionych do uczestnictwa. Przesłuchanie przekazuje się jednocześnie audiowizualnie do osób uprawnionych do uczestnictwa. Prawa do uczestnictwa osób uprawnionych pozostają w innym zakresie niezmienione. Stosuje się odpowiednio § 58a i 241a. Postanowienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, nie podlega zażaleniu.

W kontekście ustnego rozpoznania zasadności zatrzymania możliwe jest przeprowadzenie rozprawy ustnej za pomocą technologii wideokonferencyjnej, jeżeli oskarżony zrzekł się prawa do osobistego udziału lub gdy duża odległość, choroba oskarżonego lub inne nieprzekraczalne przeszkody uniemożliwiają doprowadzenie go na rozprawę. § 118a ust. 2 StPO stanowi:

- § 118a ust. 2 StPO Rozprawa ustna w sprawie rozpoznania zasadności zatrzymania:

Oskarżonego należy doprowadzić na rozprawę, chyba że zrzekł się prawa do osobistego udziału lub duża odległość, choroba oskarżonego lub inne nieprzekraczalne przeszkody uniemożliwiają doprowadzenie go na rozprawę. Sąd może zarządzić, że przy spełnieniu warunków określonych w zdaniu pierwszym rozprawa ustna będzie przeprowadzona w taki sposób, że oskarżony będzie znajdował się w miejscu innym niż sąd, a rozprawa będzie jednocześnie przekazywana audiowizualnie do miejsca, w którym oskarżony się znajduje, oraz do sali rozpraw. Jeżeli oskarżony nie zostanie doprowadzony na rozprawę ustną i jeżeli nie będzie realizowany tryb, o którym mowa w zdaniu drugim, obrońca musi bronić praw oskarżonego na rozprawie.

Nie jest dopuszczalny udział oskarżonego w rozprawie głównej przez połączenie audiowizualne. Ustawą o dalszej cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości (*Gesetz zur weiteren Digitalisierung der Justiz*) Niemcy zamierzają umożliwić – na wniosek – udział z wykorzystaniem technologii wideokonferencyjnej w rozprawie głównej w sprawie skargi rewizyjnej (*Revision*) w sprawach karnych. Możliwość ta będzie jednak ograniczona do rozprawy głównej w sprawie takich skarg, podczas której to rozprawy rozstrzygane będą wyłącznie kwestie prawne, więc subiektywne opinie będą nieistotne.

Obecne prawo dopuszcza już jednak przesłuchanie świadków z wykorzystaniem technologii wideokonferencyjnej na rozprawie głównej, jeżeli w przeciwnym razie istniałoby bezpośrednio ryzyko poważnego naruszenia dobrostanu świadka, gdy choroba, niedośćność lub inne nieprzekraczalne przeszkody uniemożliwiają mu stawianie się na rozprawie głównej przez stosunkowo długi lub niepewny okres lub gdy ze względu na dużą

odległość nie można racjonalnie oczekiwać stawienia świadka na rozprawie głównej, przy czym uwzględnia się wagę zeznań świadka. Wynika to z § 247a StPO:

- § 247a Zarządzenie przesłuchania świadka za pomocą środków audiowizualnych:

1. Jeżeli istnieje bezpośrednio ryzyko poważnego uszczerbku dla dobrostanu świadka, który ma być przesłuchany w obecności osób uczestniczących w rozprawie głównej, sąd może zarządzić, aby świadek przebywał w innym miejscu podczas przesłuchania; takie zarządzenie jest dopuszczalne także na warunkach określonych w § 251 ust. 2, o ile jest to niezbędne do ustalenia stanu faktycznego. Postanowienie to nie podlega zażaleniu. Zapewnia się jednoczesny przekaz audiowizualny zeznań w sali rozpraw. Zeznania powinny zostać nagrane, jeżeli istnieje obawa, że świadek nie będzie dostępny do przesłuchania na przyszłej rozprawie głównej i nagranie jest niezbędne do ustalenia stanu faktycznego. Stosuje się odpowiednio § 58a ust. 2.

2. Sąd może zarządzić, aby przesłuchanie biegłego było przeprowadzone w taki sposób, że biegły znajduje się w miejscu innym niż sąd, a przesłuchanie jest jednocześnie przekazywane audiowizualnie do miejsca, w którym biegły się znajduje, oraz do sali rozpraw. Nie ma to zastosowania w przypadkach określonych w § 246a. Postanowienie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, nie podlega zażaleniu.

W postępowaniu egzekucyjnym dopuszczalne jest przesłuchanie skazanego i biegłego z wykorzystaniem technologii wideokonferencyjnej:

- § 463e Rozprawa ustna za pomocą przekazu audiowizualnego:

1. Jeżeli skazanemu przysługuje rozprawa ustna przed wydaniem jednego z orzeczeń przewidzianych w przepisach niniejszej części, sąd może postanowić, że skazany pozostanie w miejscu innym niż sąd podczas rozprawy ustnej, a rozprawa będzie jednocześnie przekazywana audiowizualnie do miejsca, w którym skazany się znajduje, oraz do sali rozpraw. Sąd powinien zarządzać przekaz audiowizualny tylko pod warunkiem, że skazany przebywa w kancelarii swojego obrońcy lub adwokata podczas rozprawy ustnej. Zdanie pierwsze nie ma zastosowania, jeżeli wobec skazanego wydano wyrok dożywotniego pozbawienia wolności lub zastosowano umieszczenie w zakładzie psychiatrycznym albo zatrzymanie prewencyjne.

2. Jeżeli biegły powołany przez sąd przesłuchiwany jest przed wydaniem jednego z orzeczeń przewidzianych w przepisach niniejszej części, ust. 1 zdanie pierwsze i trzecie stosuje się odpowiednio.

2. Zasady korzystania z technologii wideokonferencyjnej w celu ułatwienia postępowań zagranicznych w ramach współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych

Szczegółowe przepisy dotyczące transgranicznego korzystania z technologii wideokonferencyjnej w sprawach karnych w niemieckim prawie obecnie dotyczą wyłącznie przesłuchania. Są to z jednej strony przepisy wdrażające dyrektywę 2014/41/UE w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (dyrektywa w sprawie END), zawarte w § 91a–91j ustawy o międzynarodowej pomocy w sprawach karnych (*Gesetz über die internationale Rechtshilfe in Strafsachen*, IRG), a z drugiej strony w § 61c w przypadku wzajemnej pomocy, gdy nie została zawarta umowa o wzajemnej pomocy. Jeżeli te szczegółowe przepisy nie mają zastosowania, co do zasady upoważnienie do udzielenia pomocy przewidziane w § 59 ust. 3 IRG może stanowić podstawę prawną do transgranicznego użycia technologii wideokonferencyjnej. Na podstawie tego przepisu przesłuchanie lub rozprawę można przeprowadzić za pomocą przekazu audiowizualnego, o ile jest to możliwe zgodnie z niemieckim prawem procesowym (zob. pkt 1 powyżej).

W odniesieniu do przesłuchań świadków i biegłych za pomocą środków audiowizualnych § 61c IRG zawiera szczególny przepis stanowiący, że nie można nałożyć na nich kosztów ani środków administracyjnych, jeżeli nie zastosują się do wezwania na taką rozprawę. Wezwanie nie może zatem zawierać groźby zastosowania środków przymusu na wypadek niestawienia. § 61c IRG nie ma zastosowania do oskarżonych. Oskarżony może jednak wnosić środki odwoławcze wobec groźby zastosowania środków przymusu, tj. wnosić o rozstrzygnięcie sądowe w przypadku wezwania przez prokuraturę lub składać zażalenie na wezwanie sądowe. W ramach planowanej nowelizacji IRG to szczególne uprzywilejowanie świadków i biegłych ma zostać usunięte.

Art. 24 ust. 1 dyrektywy w sprawie europejskiego nakazu dochodzeniowego w sprawach karnych (dyrektywa w sprawie END; 2014/41/UE) pozwala na przesłuchanie świadków i biegłych (zdanie pierwsze), a także podejrzanych lub oskarżonych (zdanie drugie) w formie wideokonferencji przez organy państwa członkowskiego, w którym się znajdują, do celów dochodzenia lub postępowania karnego w innym państwie członkowskim.

Zgodnie z art. 24 ust. 2 dyrektywy w sprawie END wykonania takiego END można jednak odmówić, jeżeli podejrzany lub oskarżony nie wyraża zgody. W Niemczech § 91c ust. 1 IRG określa warunek, że aby przesłuchanie w formie wideokonferencji było dopuszczalne, zgodę na nie musi wyrazić osoba zainteresowana, niezależnie od jej roli w postępowaniu. Oznacza to, że na takie przesłuchanie nigdy nie można wyrazić pozwolenia w przypadku braku zgody (zarówno oskarżonego, jak i świadków oraz biegłych). W ramach planowanej nowelizacji IRG przepis ten ma zostać ograniczony jedynie do oskarżonych.

Odnosnie do przeprowadzania przesłuchania § 91h ust. 3 IRG stanowi:

Przesłuchania przy użyciu środków audiowizualnych zgodnie z § 61c przeprowadza się pod kierownictwem właściwego organu i na podstawie prawa mającego zastosowanie w państwie członkowskim występującym z takim wnioskiem. Właściwy organ niemiecki uczestniczy w przesłuchaniu, ustala tożsamość osoby, która ma być przesłuchana, oraz zapewnia przestrzeganie podstawowych zasad określonych w niemieckim systemie prawnym. Oskarżonych należy na początku przesłuchania pouczyć o ich prawach wynikających z prawa państwa występującego z wnioskiem oraz z niemieckiego prawa procesowego. Świadków i biegłych należy pouczyć o prawie do odmowy zeznań lub podania informacji, które przysługuje im według prawa państwa występującego z wnioskiem i według niemieckiego prawa procesowego.

4. Opłaty w postępowaniach w sprawach cywilnych i handlowych

(i) Rozporządzenie ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (rozporządzenie (WE) nr 1896/2006)

W ramach postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty wymagane było udzielenie informacji na temat kosztów doręczania dokumentów (art. 28 lit. a) rozporządzenia (WE) nr 1896/2006). Informacje zamieszczone na portalu e-Justice

(https://e-justice.europa.eu/topics/money-monetary-claims/court-fees-concerning-european-payment-order-procedure/de_pl?GERMANY=&member=1) są poprawne.

Ponowne badanie zgodnie z § 1092 ZPO i art. 20 rozporządzenia (WE) nr 1896/2006:

Wniosek o ponowne badanie na podstawie § 1092 ZPO nie pociąga za sobą odrębnych opłat sądowych.

Art. 21 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 1896/2006:

Wniosek o stwierdzenie wykonalności zagranicznego nakazu zapłaty nie pociąga za sobą odrębnych opłat sądowych.

(ii) Rozporządzenie ustanawiające europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (rozporządzenie (WE) nr 861/2007)

Opłaty w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń reguluje ustawa o opłatach sądowych (*Gerichtskostengesetz*, GKG). Wysokość opłaty określa się na podstawie wartości przedmiotu sporu, która zwykle odpowiada wartości roszczenia. Dokładną wysokość opłat określono w tabeli opłat (*Kostenverzeichnis*, KV GKG) załączonej do ustawy o opłatach sądowych. W pkt 1210 KV GKG przewidziano stawkę opłaty 3,0 dla postępowań przed sądem rejonowym (*Amtsgericht*). W przypadku wcześniejszego zakończenia postępowania opłatę obniża się do stawki 1,0 (pkt 1211 KV GKG).

(iii) Dyrektywa w sprawie pomocy prawnej (dyrektywa 2003/8/WE)

Jeśli chodzi o dyrektywę w sprawie pomocy prawnej (2003/8/WE), informacje zamieszczone na portalu e-Justice są poprawne (https://e-justice.europa.eu/topics/taking-legal-action/legal-aid/de_pl, pytanie 12). Dyrektywa ma również zastosowanie do porady przedspornej (art. 3 ust. 2 lit. a) dyrektywy).

(iv) Rozporządzenie w sprawie małżeńskich ustrojów majątkowych / rozporządzenie w sprawie skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich (rozporządzenia (UE) 2016/1103 i (UE) 2016/1104), rozporządzenie Bruksela II ter (rozporządzenie (UE) 2019/1111), rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych (rozporządzenie (WE) nr 4/2009), rozporządzenie w sprawie środków ochrony (rozporządzenie (UE) nr 606/2013)

Jeśli chodzi o postępowania na podstawie rozporządzeń (UE)2016/1103 (rozporządzenie w sprawie małżeńskiego ustroju majątkowego), (UE) 2016/1104 (rozporządzenie w sprawie skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich), 2019/1111 (rozporządzenie Bruksela II ter), (WE) nr 4/2009 (rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych) oraz (UE) nr 606/2013 (rozporządzenie w sprawie środków ochrony), to, które czynności podlegają opłatom, wynika z załącznika 1 do ustawy o opłatach sądowych w sprawach rodzinnych (FamGKG) i częściowo z ustawy o opłatach sądowych i notarialnych (GNotKG) (w przypadku czynności notarialnych i spraw innych niż sprawy rodzinne, np. dotyczących uwierzytelnienia dokumentu).

Postępowania na podstawie rozporządzeń (UE) 2016/1103 i (UE) 2016/1104 (rozporządzenie w sprawie małżeńskich ustrojów majątkowych / rozporządzenie w sprawie skutków majątkowych zarejestrowanych związków partnerskich) w związku z ustawą o międzynarodowym postępowaniu w sprawach małżeńskiego ustroju majątkowego (IntGüRVG):

W przypadku postępowania dotyczącego wniosku o wydanie zaświadczenia na podstawie § 27 IntGüRVG ustalono opłatę w wysokości 17 euro (pkt 1711 tabeli opłat załączonej do ustawy o opłatach sądowych w sprawach rodzinnych (KV FamGKG), pkt 23808 tabeli opłat załączonej do ustawy o opłatach sądowych i notarialnych (KV GNotKG)). Opłata za postępowanie przewidziane w § 31 IntGüRVG, dotyczące uwierzytelnienia dokumentu, wynosi 60 euro zgodnie z pkt 15215 KV GNotKG. W przypadku postępowania dotyczącego wniosku o stwierdzenie wykonalności dokumentu notarialnego na podstawie § 4 ust. 4 IntGüRVG pobierana jest opłata w wysokości 264 euro (pkt 23806 KV GNotKG).

Postępowania na podstawie rozporządzenia (UE) 2019/1111 (rozporządzenie Bruksela II ter) w związku z ustawą o międzynarodowym postępowaniu rodzinnym (IntFamRVG):

Opłaty za postępowania na podstawie rozporządzenia 2019/1111 w związku z IntFamRVG ujęto w pkt 1710 i nast. KV FamGKG. Oprócz tych opłat mogą wystąpić koszty doręczeń zgodnie z pkt. 2002 KV FamGKG.

Postępowania na podstawie rozporządzenia (WE) nr 4/2009 (rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych) w związku z ustawą o alimentach zagranicznych (AUG):

Wnioski o wydanie zaświadczenia na podstawie § 71 ust. 1 AUG podlegają opłacie 17 euro (pkt 1711 KV FamGKG i 23808 KV GNotKG). W przypadku postępowań dotyczących wniosku o stwierdzenie wykonalności treści zgodnie z § 34 ust. 1 AUG opłata wynosi 66 euro (pkt 1713 KV FamGKG). W przypadku postępowania dotyczącego wniosków o stwierdzenie wykonalności dokumentu notarialnego na podstawie § 35 ust. 3 AUG opłata wynosi 264 euro (pkt 23806 KV GNotKG).

Postępowania na podstawie rozporządzenia (UE) nr 606/2013 (rozporządzenie w sprawie środków ochrony) w związku z ustawą o europejskich środkach ochrony (EUGewSchVG):

Opłaty za postępowania na podstawie rozporządzenia (UE) nr 606/2013 w związku z EUGewSchVG ujęto w pkt 1320 i nast. KV FamGKG. Jeśli chodzi ogólnie o postępowanie, pobierana jest opłata o stawce 2,0, która może zostać obniżona do 0,5 zgodnie z pkt 1321 KV FamGKG, gdy postępowanie zostaje zakończone w jeden ze sposobów określonych w tym punkcie. Wartość przedmiotu postępowania potrzebna do obliczenia opłaty ustalana jest zgodnie z § 49 FamGKG.

W przypadku postępowania dotyczącego wniosków o wydanie zaświadczenia na podstawie § 14 EUGewSchVG ustalono opłatę w wysokości 17 euro (pkt 1711 KV FamGKG).

(v) Rozporządzenie w sprawie europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym (rozporządzenie (UE) nr 655/2014)

Opłaty sądowe:

Opłaty pobierane przez sądy w związku z przetwarzaniem lub wykonaniem nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym na podstawie rozporządzenia (UE) nr 655/2014 określono w GKG i FamGKG. Ustawy te dostępne są bezpłatnie pod następującymi adresami: http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/gkg_2004/gesamt.pdf oraz <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/famgkg/gesamt.pdf>.

Postępowania na podstawie art. 5 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 655/2014

Wysokość opłaty ustalana jest indywidualnie na podstawie wartości przedmiotu sporu i odpowiedniej stawki opłaty przy zastosowaniu metody obliczeniowej określonej w § 34 GKG / § 28 FamGKG.

a) Zwykle stosuje się stawkę opłaty 1,5 w przypadku postępowania o uzyskanie europejskiego nakazu zabezpieczenia na podstawie art. 5 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 655/2014, zgodnie z pkt 1410 KV GKG. W niektórych przypadkach, w których nakład pracy sądu jest mniejszy, stawkę opłaty obniża się do 1,0 (pkt 1411 KV GKG). Jeżeli nakaz wydany został na podstawie § 91a lub § 269 ust. 3 zdanie trzecie ZPO, stawka opłat wzrasta do 3,0 (pkt 1412 KV GKG).

Opłaty w postępowaniu pokrywają również wniesienie środka odwoławczego przez dłużnika w rozumieniu art. 33 rozporządzenia (UE) nr 655/2014 w celu zmiany lub uchylecia nakazu zabezpieczenia. Za każde doręczenie za potwierdzeniem, list polecony z potwierdzeniem odbioru lub obsługę przez pracownika sądu pobierana jest opłata ryczałtowa w wysokości 3,50 euro, jeżeli na tym samym etapie postępowania dokonano więcej niż 10 doręczeń lub doręczenie zostało przeprowadzone na wniosek wierzyciela (pkt 9002 tabeli opłat załączonej do ustawy o opłatach komorniczych, KV GvKostG)

W postępowaniach odwoławczych stawka opłaty wynosi 1,5 (pkt 1430 KV GKG). W przypadku gdy całe postępowanie zostaje zakończone wycofaniem odwołania, stawka opłaty wynosi 1,0 (pkt 1431 KV GKG).

Wartość roszczenia określa każdorazowo sąd według uznania (§ 53 GKG w związku z § 3 ZPO).

Opłata ma zastosowanie niezwłocznie po złożeniu wniosku o wydanie europejskiego nakazu zabezpieczenia lub po wniesieniu odwołania (§ 6 GKG).

b) Jeżeli w pierwszej instancji sąd rejonowy orzeka jako sąd rodzinny, zastosowanie ma stawka opłat w wysokości 1,5 zgodnie z pkt 1420 KV FamGKG. W przypadku gdy całe postępowanie zostaje zakończone bez wydania prawomocnego orzeczenia, stawka opłaty wynosi 0,5 (pkt 1421 KV FamGKG).

Opłaty w postępowaniu pokrywają również wniesienie środka odwoławczego przez dłużnika w rozumieniu art. 33 rozporządzenia (UE) nr 655/2014 w celu zmiany lub uchylecia nakazu zabezpieczenia. Za każde doręczenie za potwierdzeniem, list polecony z potwierdzeniem odbioru lub doręczenie przez pracownika sądu pobierana jest opłata ryczałtowa w wysokości 3,50 euro, jeżeli na tym samym etapie postępowania dokonano więcej niż 10 doręczeń lub doręczenie zostało przeprowadzone na wniosek wierzyciela (pkt 2002 KV FamGKG).

W postępowaniach odwoławczych stawka opłaty wynosi 2,0 (pkt 1422 KV FamGKG). W przypadku gdy całe postępowanie zostaje zakończone wycofaniem odwołania, zanim do sądu wpłynie pismo z uzasadnieniem odwołania, stawka opłaty wynosi 0,5 (pkt 1423 KV FamGKG). W innych przypadkach, w których postępowanie zostaje zakończone bez wydania orzeczenia kończącego sprawę, stawka opłaty wynosi 1,0 (pkt 1424 KV FamGKG).

Wartość roszczenia jest określona w każdym przypadku *ex aequo et bono* (§ 42 ust. 1 FamGKG).

Opłata ma zastosowanie bezpośrednio po wydaniu orzeczenia w sprawie kosztów lub jeżeli postępowanie zostało zakończone w inny sposób (§ 11 FamGKG).

c) Jeżeli w pierwszej instancji orzeka sąd pracy (*Arbeitsgericht*) zastosowanie ma stawka opłat w wysokości 0,4 (pkt 8310 KV GKG). Jeżeli nakaz wydany został na podstawie § 91a lub § 269 ust. 3 zdanie trzecie ZPO, stawka opłat wzrasta do 2,0 (pkt 8311 KV GKG).

Opłaty w postępowaniu pokrywają również wniesienie środka odwoławczego przez dłużnika w rozumieniu art. 33 rozporządzenia (UE) nr 655/2014 w celu zmiany lub uchylecia nakazu zabezpieczenia. Za każde doręczenie za potwierdzeniem, list polecony z potwierdzeniem odbioru lub doręczenie przez pracownika sądu pobierana jest opłata ryczałtowa w wysokości 3,50 euro, jeżeli na tym samym etapie postępowania dokonano więcej niż 10 doręczeń lub doręczenie zostało przeprowadzone na wniosek wierzyciela (pkt 9002 KV GKG).

W postępowaniach odwoławczych stawka opłaty wynosi 1,2 (pkt 8330 KV GKG). W przypadku gdy całe postępowanie zostaje zakończone wycofaniem odwołania, stawka opłaty wynosi 0,8 (pkt 8331 KV GKG).

Wartość roszczenia określa każdorazowo sąd według uznania (§ 53 GKG w związku z § 3 ZPO).

Opłata ma zastosowanie bezpośrednio po wydaniu orzeczenia w sprawie kosztów lub jeżeli postępowanie zostało zakończone w inny sposób (§ 9 GKG).

Postępowania na podstawie art. 5 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 655/2014 oraz inne postępowania w sprawie wniosków dotyczących ograniczenia lub zakończenia wykonania nakazu zabezpieczenia

W postępowaniu w sprawie uzyskania nakazu zabezpieczenia w rozumieniu art. 5 lit. b) rozporządzenia (UE) nr 655/2014 obowiązuje opłata w wysokości 22 euro (pkt 2111 KV GKG). Jeżeli w trakcie postępowania złożono wniosek o uzyskanie informacji o rachunku, opłata ta wynosi 37 euro (pkt 2112 KV GKG).

Opłaty w postępowaniu pokrywają również wniesienie przez dłużnika środka odwoławczego w rozumieniu art. 33 rozporządzenia (UE) nr 655/2014 w celu zmiany lub uchylecia nakazu zabezpieczenia.

Od wniosków dotyczących ograniczenia lub zakończenia wykonania nakazu zabezpieczenia pobiera się opłatę w wysokości 33 euro (pkt 2119 KV GKG).

Od odwołań, które zostały odrzucone lub oddalone, pobiera się opłatę w wysokości 33 euro (pkt 2121 KV GKG). Jeżeli odwołanie zostało jedynie częściowo odrzucone lub oddalone, sąd może według uznania zmniejszyć opłatę o połowę lub zrezygnować z pobierania opłaty.

Opłatę pobiera się niezwłocznie po złożeniu wniosku o wydanie europejskiego nakazu zabezpieczenia, wniosku o zakończenie lub ograniczenie jego wykonania lub po wniesieniu środka zaskarżenia (§ 6 GKG).

Koszt doręczenia dokumentów:

Opłaty pobierane przez komorników sądowych w związku z przetwarzaniem lub wykonaniem nakazu zabezpieczenia zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 655/2014 określono w ustawie o kosztach komorników sądowych (GvKostG). Wspomniana ustawa jest dostępna bezpłatnie pod adresem: <http://www.gesetze-im-internet.de/bundesrecht/gvkostg/gesamt.pdf>.

Od wydanego bankowi w Niemczech europejskiego nakazu zabezpieczenia na rachunku bankowym pobiera się opłatę, jeżeli czynności doręczenia musi w Niemczech dokonać komornik. Jeżeli komornik dokonuje doręczenia europejskiego nakazu zabezpieczenia osobiście, nalicza się opłatę w wysokości 11,00 euro zgodnie z pkt 100 KV GvKostG plus koszty podróży komornika w zależności od odległości: do 10 km – 3,25 euro, od 10 km do 20 km – 6,50 euro, od 20 km do 30 km – 9,75 euro, od 30 km do 40 km – 13,00 euro, a powyżej 40 km, – 16,25 euro (pkt 711 KV GvKostG). Jeżeli komornik doręcza nakaz w inny sposób, pobierana jest opłata w wysokości 3,30 euro (pkt 101 KV GvKostG). Koszty pocztowe doręczenia za potwierdzeniem odbioru pobiera się w całości (pkt 701 KV GvKostG). Do wszystkich opłat doliczana jest opłata ryczałtowa w wysokości 20 proc. tych opłat na pokrycie wszelkich wydatków pieniężnych, przy czym opłata ta wynosi nie mniej niż 3,00 euro i nie więcej niż 10,00 euro (pkt 716 KV GvKostG).

Zasady te stosuje się odpowiednio, gdy sąd wydający europejski nakaz zabezpieczenia w Niemczech doręcza nakaz dłużnikowi na wniosek wierzyciela za pośrednictwem komornika.

(vi) Rozporządzenie w sprawie postępowania upadłościowego (rozporządzenie (UE) 2015/848)

Zgłoszenie wierzytelności w postępowaniu upadłościowym na podstawie art. 53 rozporządzenia (UE) 2015/848 jest bezpłatne, jeśli wierzytelność zostanie zgłoszona w terminie określonym przez sąd w postanowieniu o otwarciu postępowania, zgodnie z § 28 kodeksu upadłościowego (InsO). Termin ten musi wynosić co najmniej dwa tygodnie i nie więcej niż trzy miesiące. Możliwe jest jednak zgłoszenie wierzytelności po tym terminie, jeżeli nie odbyło się jeszcze ostateczne zgromadzenie wierzycieli. W takich przypadkach wierzyciel ponosi jednak koszty przetworzenia zgłoszenia wniesionego po upływie terminu. W celu rozliczenia tych kosztów sąd pobiera opłatę w wysokości 22 euro zgodnie z pkt 2340 KV GKG. Opłata ta nie wchodzi w skład niezbędnych kosztów postępowania upadłościowego, które są opłacane z masy upadłościowej zgodnie z § 53 i 54 InsO. Opłatę musi uiścić wierzyciel, który zgłosił wierzytelność po terminie, co pociągnęło za sobą dodatkowy nakład pracy w związku z przetworzeniem zgłoszenia (§ 33 GKG w związku z § 177 ust. 1 zdanie drugie InsO).

(vii) Rozporządzenie w sprawie europejskiego poświadczenia spadkowego (rozporządzenie (UE) nr 650/2012)

W przypadku postępowań na podstawie rozporządzenia (UE) nr 650/2012 (rozporządzenie w sprawie

europejskiego poświadczenia spadkowego) opłaty pobierane są zgodnie z GNotKG.

Opłaty za wnioski o wydanie europejskiego poświadczenia spadkowego określono w pkt 12210 i nast. KV GNotKG. Wartość czynności potrzebna do obliczenia opłat ustalana jest zgodnie z § 40 GNotKG i zwykle odpowiada wartości masy spadkowej.

(viii) Rozporządzenie w sprawie europejskiego tytułu egzekucyjnego (rozporządzenie (WE) nr 805/2004)

Wnioski o wydanie zaświadczenia

Zgodnie z pkt 1513 KV GKG za wydanie zaświadczenia na podstawie art. 9 ust. 1, art. 24 ust. 1, art. 25 ust. 1 oraz art. 6 ust. 2 i 3 rozporządzenia (WE) nr 805/2004 oraz za wydanie zaświadczenia na podstawie § 1110 ZPO pobierana jest opłata w wysokości 22 euro.

Wnioski o sprostowanie lub cofnięcie

W postępowaniach dotyczących wniosków na podstawie art. 10 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 805/2004 nie pobiera się opłat sądowych. Opłata pobierana jest jedynie w przypadku odwołania, i to tylko wówczas, gdy odwołanie zostanie oddalone lub odrzucone. W takim przypadku opłata wynosi 66 euro zgodnie z pkt 1523 KV GKG.

Wnioski na podstawie art. 21 i 23 rozporządzenia (WE) nr 805/2004, § 1084 ZPO

Opłaty w ramach postępowań dotyczących wniosków o zakończenie, odmowę, wstrzymanie lub ograniczenie wykonania zgodnie z § 1084 ZPO wynosi 33 euro (pkt 2119 KV GKG).

(ix) Rozporządzenie Bruksela I bis (rozporządzenie (UE) nr 1215/2012)

Wydawanie zaświadczeń na podstawie § 1110 ZPO (art. 53 i 60 rozporządzenia)

Zgodnie z pkt 1513 KV GKG i pkt 23805 KV GNotKG za wydanie zaświadczenia na podstawie § 1110 ZPO pobiera się opłatę w wysokości 22 euro.

Odmowa uznania na podstawie § 1115 ZPO (art. 45 i 47 rozporządzenia)

Opłata w postępowaniu dotyczącym wniosku o odmowę uznania wynosi 264 euro (pkt 1510 KV GKG).

5. Metody elektronicznego uiszczania opłat

Wszystkie opłaty sądowe można uiszczać przelewem bankowym SEPA. Każda kasa sądowa wyznaczyła w tym celu konto bankowe.

6. Powiadomienie o wcześniejszym korzystaniu ze zdecentralizowanego systemu informatycznego

Nie planuje się wcześniejszego korzystania ze zdecentralizowanego systemu informatycznego.

7. Powiadomienie o wcześniejszym korzystaniu z wideokonferencji w postępowaniach w sprawach cywilnych i handlowych

Republika Federalna Niemiec będzie stosować art. 5 rozporządzenia w sprawie cyfryzacji od 1 października 2024 r.

8. Powiadomienie o wcześniejszym korzystaniu z wideokonferencji w postępowaniach w sprawach karnych

Nie planuje się wcześniejszego korzystania z wideokonferencji w postępowaniach w sprawach karnych.

■ Ostatnia aktualizacja: 14/04/2026

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.